

Society for All, z. s.

Krásný život 286, Stará Huť 262 02

IČ: 22891706

www.societyforall.cz

info@so-fa.cz

**SO
FA**

Otevřená výzva vládě: Nerezignuj na své závazky ve vzdělávání a podpoře dětí. Dopláčíme na to všichni.

Ministerstvo financí navrhuje pro kapitolu školství rozpočet 276,4 mld. Kč, který nepokrývá ani povinné výdaje a závazky. Návrhu chybí minimálně 12,5 mld. Kč. Proč?

Na rok 2026 je ve školství potřeba pokrýt kromě stávajících výdajů (300,9 mld. dle upraveného rozpočtu pro 2025) také zcela nové výdaje plynoucí z legislativy a dalších závazků, které odhadujeme nejméně na 20,4 mld. Kč. Ty zahrnují především:

- **12 miliard Kč na dorovnání platů učitelů** k dosažení zákonného závazku 130 % průměrné mzdy před dvěma lety, zvýšení platů odborných pracovníků ve školských poradenských zařízeních, platy nových učitelů podle PHmax a asistentů pedagoga,
- **1,1 miliardy Kč na platy školních psychologů, speciálních pedagogů a sociálních pedagogů**, jejichž fungování v základních školách má od ledna 2026 hradit stát,
- **300 milionů Kč na platy asistentů pedagoga**, kteří budou od září 2026 povinně v prvních třídách s počtem 15 a více žáků,
- **1 miliardu Kč na podporu škol s vyšším podílem znevýhodněných žáků**, kterou v rámci indexace zavádí schválená novela školského zákona.
- **6 miliard Kč pro vysoké školy**, kde se jedná o požadavek dlouhodobě podfinancovaného sektoru.

Návrh rozpočtu pro školství pro rok 2026 by tak měl být alespoň 321,3 mld. Kč. Od toho je ovšem třeba odečíst 32,4 mld. Kč spojených s převodem financování nepedagogických pracovníků na zřizovatele a prostředky na školní psychology a speciální pedagogy poskytnuté

v letošním roce¹. **Výsledný rozpočet pro školství na rok 2026 má tedy být alespoň 288,9 mld. Kč.**

Ministerstvo financí přišlo na konci srpna s návrhem rozpočtu školství ve výši 276,4 mld. Kč. **Do splnění zákonných nároků a dalších závazků vlády tedy chybí minimálně 12,5 mld. Kč.**

Proč si nemůžeme podfinancování školství dovolit?

- Hrozí úbytek kvalitních pedagogů

Česku chybí 6 000 učitelů, každý desátý učitel nemá kvalifikaci. Průměrný věk učitelů roste, aktuálně [dosahuje 47,4 roku](#). Pětina českých učitelů, a zejména učitelek, trpí fyzickým vyčerpáním a 6 % z nich splňuje [diagnostická kritéria pro syndrom vyhoření](#). Učitelé a učitelky mají podle zákona dostávat 130 % průměrné mzdy, této výše ale jejich platy nedosahují a hrozí, že se od ní budou ještě rychleji vzdalovat. Učitelské sbory jsou tak ohroženy dalšími odchody z profese. Zároveň je třeba zvýšit finance pro odborné pracovníky školských poradenských zařízení (psychology a speciální pedagogy), kteří byli z financování ve výši 130 % průměrné mzdy vyloučeni. To má za následek podstatu a nízký zájem o práci v poradenských zařízeních vedoucí k prodlužujícím se lhůtám v poskytování poradenských služeb.

- Hrozí další nárůst včas nepodchycených duševních problémů dětí a dospívajících

Česko se potýká s bezprecedentní situací v duševním zdraví dětí. Podle [dat Národního ústavu duševního zdraví](#), má 40 % dětí příznaky střední až těžké deprese, 30 % dospívajících bojuje s úzkostí a počet sebevražedných pokusů dětí se za posledních pět téměř zdvojnásobil. Školy prostřednictvím odborných pozic zajišťují prevenci a včasnou intervenci a dokážou částečně kompenzovat zastavení reformy dětské psychiatrické péče. Duševní onemocnění je v ČR [druhou nejčastější příčinou invalidity](#), nejstrměji přitom roste invalidita mladých, ve věkové skupině do 19 let v poslední dekádě narostla o polovinu. To významně doléhá na státní rozpočet.

- Neodstraníme výrazné rozdíly ve vzdělávání mezi regiony

V Česku existují různé [vzdělávací světy](#). V Děčíně, Bílině nebo Teplicích nedokončí ZŠ přes 8 % žáků [ročně](#), v Praze-západ je to jen 1 % žáků. Vše [ovlivňují sociální podmínky](#), neboť v místech s vyšší koncentrací chudoby je vyšší vzdělávací neúspěch (absence, propadání, nedokončování ZŠ). Zlepšit situaci mělo indexové financování potřebných škol a dětí, které může mířit na platy učitelů, doučování či podpůrné pozice.

- Nevyužijeme naplno preventivní potenciál školství

¹ součet 27,4 miliard Kč z kapitoly MŠMT a 4,2 miliard z vládní rozpočtové rezervy v souvislosti s převodem financování nepedagogických pracovníků a 800 milionů poskytnutých na financování v letošním roce

Působení podpůrných pozic a další opatření na podporu sociálně znevýhodněných dětí napomáhají snižování důsledků negativních jevů, se kterými se potýkají (rozpad rodiny, domácí násilí, týrání, zanedbávání, alkoholismus v rodině apod.). Náklady na sanaci důsledků těchto jevů v ČR dosahují jen v zdravotnictví [136 miliard korun ročně](#). Další stovky miliard jsou vynakládány v souvislosti s nízkou úrovní dosaženého vzdělání, nezaměstnaností a kriminalitou. Výzkumy dokládají, že prevence realizovaná ve škole je tou nejúčinnější a zároveň i nejlevnější cestou k podpoře duševního zdraví společnosti a snižování důsledků negativních zkušeností v dětství.

- Nezabráníme nerovnosti v přístupu ke vzdělávání

Novela školského zákona od tohoto školního roku zásadně omezuje možnost odkladů povinné školní docházky. Nástup dětí, které na ní nejsou připraveny z jiných než závažných zdravotních důvodů, má kompenzovat přítomnost asistentů pedagoga v prvních třídách. I na ně ale v rozpočtu chybí peníze. Hrozí tak, že tyto děti bez potřebné podpory zažijí již na začátku školní docházky neúspěch, který negativně ovlivní jejich další vzdělávací dráhu.

- Nepodpoříme dostatečně ukrajinské žáky ve vzdělání a integraci do naší společnosti

V tomto školním roce dochází k ukončení cílené podpory pro školy s vyšším počtem ukrajinských žáků s dočasnou ochranou. Od roku 2026 má být tato podpora, převážně využívaná na ukrajinské asistentky pedagoga, zahrnuta do financování prostřednictvím indexace. Navrhované prostředky na indexaci ve výši 300 milionů ale nepokryjí ani dosud financovaná opatření v sociálně znevýhodněných školách. Nedostatek podpory pro školy vzdělávající děti s odlišným mateřským jazykem může vést k prohlubování nerovností a vyšší koncentraci znevýhodněných žáků v segregovaných školách a třídách, což je společensky i ekonomicky nežádoucí.

- Nezajistíme kapacity dlouhodobě podfinancovaného sektoru vysokých škol

Prostředky chybí také v kapitole vysokých škol, což představuje dalších 6 mld Kč. Rozpočet vysokých škol je v současnosti silně podfinancovaný. Pro zvýšení kapacit vysokoškolských studijních programů je zásadní stabilní institucionální financování celého systému. Veřejné výdaje zemí OECD na terciární vzdělávání [činí v průměru 1 % HDP](#), v ČR tedy zhruba 80 mld. Kč. Česko se pohybuje hluboce pod průměrem OECD. [Rozpočet samotných VŠ](#) na rok 2025 byl 35 mld. Kč, společně s vědou, výzkumem a experimentálním vývojem pouze cca 58 mld. Kč.

Návrh státního rozpočtu si zahrává s tím nejcennějším, co jako společnost máme - budoucností našich dětí a mladých lidí. S ohledem na demografický vývoj si nemůžeme dovolit ztratit pracovní potenciál ani jednoho mladého člověka.

Vyzýváme proto vládu, aby rozpočet kapitoly školství navýšila nejméně o 12,5 miliard Kč a zaplatila své závazky, které vyplývají ze schválené legislativy.

Society for All, z. s.

Krásný život 286, Stará Huť 262 02

IČ: 22891706

www.societyforall.cz

info@so-fa.cz

Society for All, z. s. (Lenka Felcmanová: lenka.felcmanova@so-fa.cz, +420 777 612 257)

PAQ Research, z. ú. (Karel Gargulák: karel.gargulak@paqresearch.cz, +420 737 586 923)

Učitel naživo, z. ú. (Kateřina Konrádová: katerina.konradova@ucitelnazivo.cz, +420 774 625 813)

MČ Praha 7 (Hana Šišková: siskovah@praha7.cz, +420 737 468 730)

META, o. p. s. – Podpora příležitostí ve vzdělávání

Spoluškola, z. s.

Platforma pro včasnou péči, z. s.

Projekt Budoucnost z.s.

Asociace pracovníků PPP, z.s.

Nadace Sirius

Asociace sociálních pedagogů, z. s.

Férová škola, z.s.

Nová škola, o.p.s.

Asociace výchovných poradců, z.s.

Asociace pracovníků speciálně pedagogických center, z.s.

Asociace Dítě a Rodina, z.s.

Onfine, z.s.

Jednota školských informatiků, z. s.

Asociace předškolní výchovy, z. s.

CEDU - Centrum pro demokratické učení, o. p. s.

Začni učit!, z. s.

Jules a Jim, z.ú.

Stálá konference asociací ve vzdělávání, z. s.